

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИНКОВОЮ ВАРТІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

(Представлено д.е.н., проф. Ю.С. Цаль-Цалко)

Основним джерелом, що дозволяє правильно розрахувати та оцінити вартість підприємства є правильно відібрана, повна, оброблена та проаналізована інформація про діяльність підприємства, яка поділяється на зовнішню та внутрішню. Метою написання статті було визначення місця фінансового, податкового та управлінського обліку в наданні інформації для розрахунку та управління ринковою вартістю підприємства. В статті доведена необхідність використання інформаційного забезпечення для управління ринковою вартістю підприємства. Розглянуто сутність та складові системи інформаційного забезпечення для потреб управління ринковою вартістю підприємства. Проаналізувавши складові формування системи інформаційного забезпечення для потреб управління ринковою вартістю підприємства було запропоновано удосконалити поняття «інформаційне забезпечення управління ринковою вартістю підприємства». Узагальнено інформаційні джерела бухгалтерського обліку, що використовуються для управління ринковою вартістю підприємства та доведено важливість її використання при розрахунку та управлінні ринкової вартості.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, управління, ринкова вартість, економічний потенціал, облік.

Постановка проблеми. В період розвитку ринкових відносин все важливішого значення набуває розрахунок точної і достовірної вартості підприємства. Актуальність її визначення обумовлена рядом причин, серед яких можна виокремити такі: становлення в Україні ринкових форм господарювання, які засновані на приватній власності і розвиваються на основі конкуренції суб'єктів господарювання та інших законів ринку; розвиток бізнесу з продажу готового бізнесу (наприклад, продаж підприємства–банкрота, без поділу його майна на частини); здійснення підприємствами страхування їх рухомого та нерухомого майна тощо.

Як відомо, основою правильного розрахунку та оцінки вартості підприємства є використання правильно відібраної, повної, правдивої, надійної, обробленої та проаналізованої інформації про діяльність підприємства, яку умовно можемо розділити на інформацію зовнішню (ринки збуту, попит на продукцію даного підприємства, умови конкуренції тощо) та внутрішню (інформація надана обліковими працівниками, аналітиками, ревізійною комісією підприємства тощо).

Питання забезпечення точною інформацією для оцінки вартості підприємства є одним із основних критеріїв в управлінні вартістю на рівні підприємства.

Метою дослідження є визначення місця фінансового, податкового, управлінського обліку, аналізу та контролю в наданні інформації з метою впливу та управління ринковою вартістю підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У теоретичному аспекті вивчення проблеми вартісної оцінки підприємства займалися такі вітчизняні та зарубіжні автори, як Г.Я. Глинська [11], М.С. Капаруліна [13], М.В. Корягін [17], О.А. Лаговська [19], Г.І. Міокова [23], Г.Островська [25], В.М. Тарасевич [28], Н.М. Якупова [32], М.У. Evans [33], Н.Ренман [35].

Питанням управління присвячено праці таких дослідників як: Л.Г. Квасній [14], Г.С. Одинцова [30], М.С. Солодка [27], С.І. Тарасенко [29], А.В. Тіхонов [31].

Проблемам інформаційного забезпечення оцінки ринкової вартості висвітлені в працях: І.А. Алфєрової [1], І.І. Бродської, Т.В. Ігнатенко [12] та інших.

Невирішеними проблемними питаннями в цьому контексті є визначення джерел інформаційного забезпечення для управління ринковою вартістю підприємства.

Викладення основного матеріалу. Перш ніж розглядати інформаційне забезпечення управління ринковою вартістю підприємства, вважаємо за доцільне розглянути сутність понять «управління», «ринкова вартість підприємства», «інформаційне забезпечення», «економічний потенціал» та підходи до їх трактування, що в подальшому дозволить сформулювати основне поняття нашого дослідження (рис. 1).

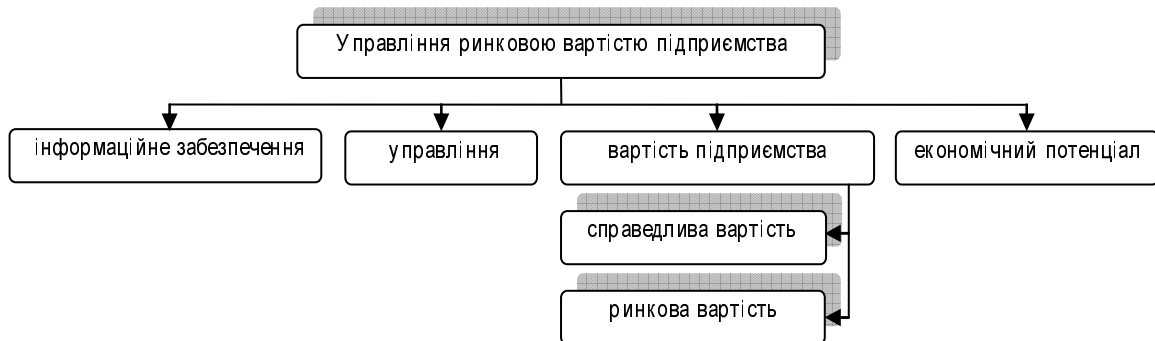

Рис. 1. Складові поняття «управління ринковою вартістю підприємства»

Так, першою складовою поняття є «інформаційне забезпечення», виокремимо основні підходи до його трактування в довідковій літературі.

«Інформаційне забезпечення, – як пише С.М. Вишнякова [15, С. 114], – створення інформаційних умов функціонування системи, забезпечення необхідною інформацією, включення в систему засобів пошуку, отримання, зберігання, накопичення, передачі, обробки інформації, організації банків даних». Дане трактування поняття є дуже загальне і, відповідно, його важко в такому вигляді застосувати до нашого основного визначення.

«Інформаційне забезпечення, – як стверджують В.К. Варова, І.А. Воробйова, А.Ф. Зубкова, І.Ф. Измерова [7], – надання інформації, необхідної для здійснення якої-небудь діяльності, оцінки стану чого-небудь, вдосконалення чого-небудь, попередження небажаних (небезпечних) ситуацій тощо». Як бачимо, дефініція даного терміна є теж недосконалою і недоцільною для використання.

А.Б. Борисов [5], В.В. Красник [16], Л.П. Кураков [18] та Б.А. Райзберг [26] зазначають, що інформаційне забезпечення – це інформація, необхідна для управління економічними процесами, що міститься в базах даних інформаційних систем. Визначення трактоване наведеними вище авторами, можемо використати, розширивши відповідно до інших об'єктів нашого дослідження, таким чином, розглянемо інші дві складові поняття: «управління» та «ринкова вартість».

В.М. Тарасевич [28, С. 9] вказує на те, що вартість – це грошове вираження цінності продукту, послуг, факторів виробництва в процесі обміну.

Г.С. Вечканов та Г.Р. Вечканова [9] визначають вартість як економічну категорію товарного виробництва, яка є уречевленою в товарі суспільною працею.

В.Г. Белоліпецький [4, С. 93] вбачає, що «вартість підприємства є, з одного боку, показником сталого розвитку, а з іншого – індикатором узгодження інтересів різних груп учасників ринкових відносин. Ці обставини визначили в умовах відкритої економіки появу концепції вартості фірми».

На думку С.Ф. Брігхем, для того щоб визначити вартість компанії, що поглинається, потрібні: сукупність фінансових розрахунків, які прогнозують очікувані наявні грошові надходження, та величина ставки дисконту або величина граничних витрат на капітал, яка використовується для визначення сьогодишньої цінності очікуваних в майбутньому наявних грошових надходжень [6].

Отже, найбільш точним визначенням вартості, яку можна використовувати при визначенні ринкової вартості підприємства, є трактування В.М. Тарасевич [28, С. 9], оскільки під вартістю слід розуміти грошове вираження. На нашу думку, необхідно також дослідити, що розуміється під поняттям саме «ринкова вартість». Розглянемо як трактується дане поняття в нормативно-правових актах (табл. 1).

Таблиця 1

Трактування поняття «ринкова вартість» в нормативно-правових актах

Нормативно-правовий акт	Поняття
Постанова Про затвердження Методики оцінки державних корпоративних прав	Ринкова вартість – найбільш вірогідна ціна, за яку об'єкт може (міг) бути проданий на відкритому конкурентному ринку
Наказ Про затвердження	Ринкова вартість – це вартість, за яку можливе

<i>Порядку проведення експертної грошової оцінки земельних ділянок</i>	відчуження об'єкта оцінки на ринку відповідного майна на дату оцінки внаслідок угоди, укладеної між покупцем та продавцем, після відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла зі знанням справи, розсудливо і без примусу
<i>Постанова Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав»</i>	Ринкова вартість – вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла зі знанням справи, розсудливо і без примусу
<i>Наказ Щодо забезпечення обліку основних засобів та інших необоротних активів</i>	Ринкова вартість – вірогідна ціна, за яку об'єкт може бути проданий на конкурентному ринку на дату оцінки
<i>Постанова Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банку України</i>	Ринкова вартість – сума, яку можна отримати від продажу активу на активному ринку

Отже, проаналізувавши трактування поняття в нормативно-правових актах, можемо зробити висновок, що воно узгоджене між собою і є «ціною, за яку може бути проданий об'єкт оцінки на ринку» від чого і назва – ринкова вартість.

Розглянувши поняття «ринкова вартість» варто також визначитися з тим, чим є поняття «ринкова вартість підприємства».

Т.В. Марьюк зазначає, що ринкова вартість підприємства – це розрахункова величина, виражена у грошових одиницях на конкретний момент часу, яка враховує кількісні та якісні компоненти і дозволяє зробити висновок про значущість підприємства для зацікавлених осіб та суспільства в цілому. Такий підхід конкретизує, що ринкову вартість підприємства як економічний результат формують не лише матеріальні активи, а й якісні компоненти, тому вартість підприємства набуває рис інтегрального показника ефективності, конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості підприємства та інших параметрів [20].

О.Г. Мендрул [22] під ринковою вартістю підприємства розуміє розрахункову величину, за яку на дату оцінки після адекватного маркетингу передбачається перехід підприємства в наслідок комерційної угоди між добровільними покупцем та продавцем за умови, що кожна із сторін діяла компетентно, розсудливо і без примусу; ринкова вартість визначається без врахування витрат, пов'язаних з трансакцією.

Погоджуємося з наведеними вище визначеннями, проте вважаємо, що необхідно трактувати дане визначення з точки зору законодавства та з урахуванням поняття «ринкова вартість» наведених в нормативно правових актах. А отже, наше трактування буде таким: ринкова вартість підприємства – найбільш вірогідна ціна, за яку підприємство може бути продане на конкурентному ринку на дату оцінки майна даного підприємства за угодою, укладеною між покупцем та продавцем. Наведене вище поняття коротко і точно дає уявлення про поняття «ринкової вартості підприємства». Розглянувши досліджуване поняття доцільно перейти до третьої складової, а саме «управління» (рис. 2).

Рис. 2. Тракткування поняття «управління»

Розглянувши підходи до визначення поняття «управління», можемо стверджувати, що єдиний підхід щодо трактування даного поняття відсутній, проте найбільш точним та доцільним є визначення, надане М.С. Солодкою [27], яка зазначає, що змістом управління вважає ціле раціональне регулювання діяльності. Не можемо не зосередити увагу на дослідженнях Д.М.Гвішиані [10], який у своїй центральній роботі «Організація і управління» виокремлює ознаки, властиві управлінню, зокрема серед них: наявність системи, причинний зв'язок елементів у системі, наявність підсистем – тієї, що управляє, і тієї, якою керують; динамічний характер системи; наявність параметра, що управляє; підсилювальна здатність системи; зберігання, передача і перетворення інформації; зворотний зв'язок; спрямованість, антиентропійність управління. Зокрема, необхідно уточнити значення останньої ознаки «антиентропійний», що означає: той, хто протистоїть руйнівним процесам, що сприяє стабілізації системи, підтримує її відносну стабільність. Антиентропійність притаманна будь-якому управлінню [21].

До управління вартістю підприємства належить ще одна важлива складова – економічний потенціал.

Л.Г. Квасній та Т.Й. Щербан [13] розуміють під економічним потенціалом підприємства сукупністю усіх форм ресурсного забезпечення та характеру його використання. «Економічний потенціал є також сукупність природних умов та ресурсів, можливостей, запасів та цінностей, які можуть бути використані підприємством для досягнення поставлених цілей та реалізації вибраних стратегій», – пишуть Л.Г. Квасній та Т.Й. Щербан.

Ю.Ю. Мороз [23, С. 16, 23] стверджує, що економічний потенціал відображає результативність використаних ресурсів з метою задоволення потреб власників, найманих працівників і держави через складові доданої вартості (амортизацію, доходи персоналу, чистий прибуток, податки, витрати на соціальні гарантії, створені комерційні активи) та ринкової вартості підприємства.

Б.Є. Бачевський [3, С. 45] визначає економічний потенціал підприємства як властивість носія забезпечити отримання максимального рівня стабільного прибутку за певний період (рік, середній за галуззю строк окупності, середній строк корисного використання, тощо), або отримання максимальної ціни продажу. Таким чином, можна стверджувати, що основним показником економічного потенціалу підприємства є отримання стабільного прибутку та задоволення потреб власників, працівників та держави.

Отже, здійснивши дослідження основних складових поняття «інформаційне забезпечення управління ринковою вартістю підприємства» можемо навести власне трактування даного поняття. На нашу думку, під інформаційним забезпеченням управління ринковою вартістю підприємства необхідно розуміти сукупність інформації, що міститься в базах даних систем обліку, аналізу та контролю підприємства з метою регулювання (збільшення чи зниження) вірогідної ціни, за яку підприємство може бути продане на конкурентному ринку на дату оцінки майна даного підприємства за угодою, укладеною між покупцем та продавцем. Вважаємо, що надане визначення найбільш точно надає розуміння об'єкта нашого дослідження. Слід не забувати, що ринкова вартість підприємства є частиною національного багатства, а саме тому необхідно мати можливість управляти нею, оскільки чим вища ринкова вартість підприємства, тим багатша країна, в якій знаходиться таке підприємство, галузь, в якій воно працює та регіон.

Визначивши сутність поняття, можемо перейти до дослідження інформації, яку необхідно дослідити для оцінки та управління вартістю підприємства (рис. 3).

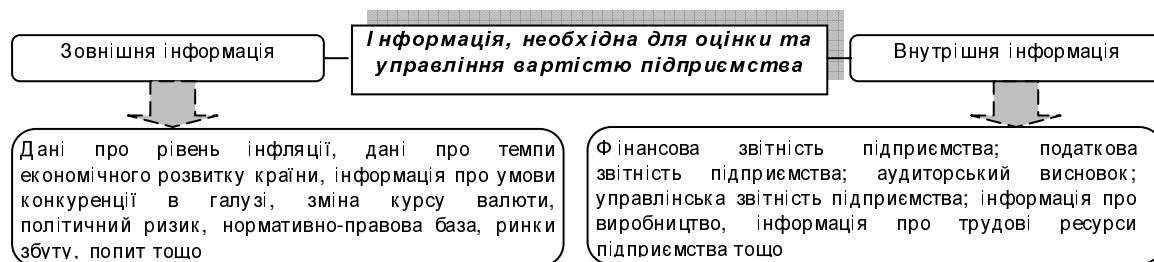

Рис. 3. Приклад зовнішньої та внутрішньої інформації, необхідної для оцінки та управління вартістю підприємства

Як видно з рисунка 3, інформація для оцінки та управління вартістю підприємства може надходити як із зовнішніх джерел, так і з внутрішніх, і наведений вище перелік інформації є дуже вузьким. Якщо говорити про зовнішню інформацію, то на неї керівники підприємства впливати можуть лише опосередковано або не можуть впливати взагалі, на відміну від внутрішньої, на яку мають прямий вплив. Хотілося б зосередити увагу на інформації про виробництво, оскільки вона напряму пов'язана з попитом на продукцію, маючи дані про наявність виробничих потужностей та зіставляючи їх з даними про попит на продукцію підприємства, можна визначити становище підприємства на ринку та його конкурентоспроможність. Проте така інформація є не основною.

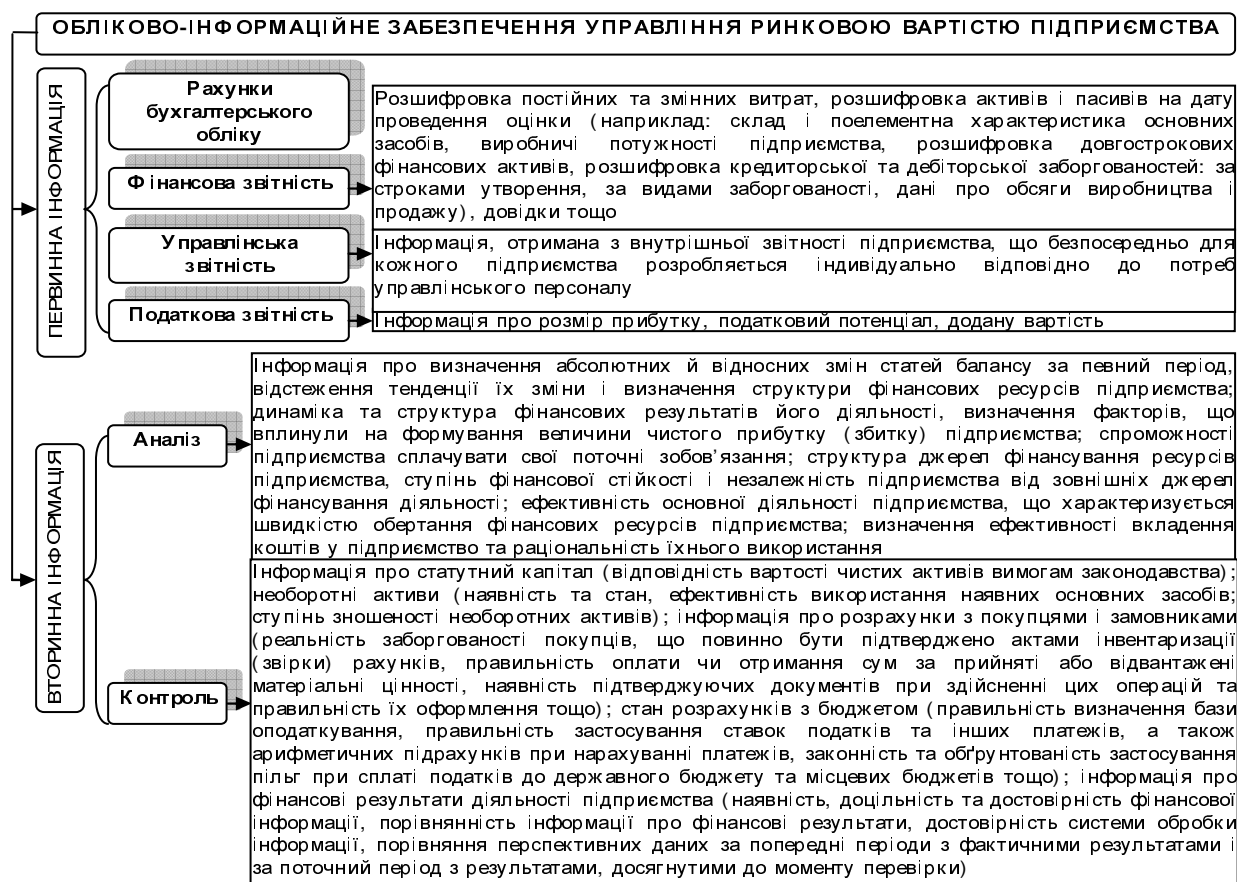

Рис. 4. Обліково-інформаційне забезпечення управління ринковою вартістю підприємства

Щодо основної внутрішньої інформації, необхідної для управління вартістю підприємства, то вона відображається на рахунках та у звітності фінансового обліку. Тому розглянемо основну облікову інформацію, поділивши її на первинну (фінансовий, управлінський, податковий облік) та вторинну (інформація, отримана після здійснення внутрішньогосподарського контролю та аналізу) (рис. 4).

Отже, з усієї наведеної вище інформації, на нашу думку, основне місце в управлінні вартістю підприємства належить фінансовому обліку, оскільки саме інформація відображена у фінансовій, податковій та управлінській звітності дозволяє здійснити контроль та аналіз під час процедури, пов'язаної з оцінкою підприємства, яка впливає на управління вартістю підприємства, тому що містить дані про активи, капітал та зобов'язання.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, проаналізувавши довідкову, навчальну та наукову літературу, де розглядалися поняття «управління», «ринкова вартість підприємства», «інформаційне забезпечення» та «економічний потенціал», було запропоновано власне трактування інформаційного забезпечення управління ринковою вартістю підприємства, під яким розуміємо сукупність інформації, що міститься в базах даних систем обліку, аналізу та контролю підприємства з метою регулювання (збільшення чи зниження) вірогідної ціни, за яку підприємство може бути продане на конкурентному ринку на дату оцінки майна даного підприємства за угодою, укладеною між покупцем та продавцем. Також була розглянута основна облікова інформація, необхідна для управління вартістю підприємства. Перспективами подальших досліджень є глибокий аналіз наукових джерел щодо використання облікової інформації під час оцінки та управління вартістю підприємства, а також детальний розгляд того, як за допомогою облікової інформації можна впливати на зростання чи зменшення вартості того чи іншого об'єкта в бухгалтерському обліку, який пов'язаний із об'єктами, що оцінюються управлінням ринкової вартості.

Список використаної літератури:

1. *Алферова И.А.* Формирование информации в целях оценки стоимости предприятия / *И.А. Алферова* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.giab-online.ru/files/Data/2008/11/9_Alferova8n.pdf.
2. *Атаманчук Г.В.* Теория государственного управления : курс лекций / *Г.В. Атаманчук*. – 4-е изд., стер. – М. : Омега-Л, 2006. – 584 с.
3. *Бачевський Б.Є.* Потенціал і розвиток підприємства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / *Б.Є. Бачевський, І.В. Заблодська, О.О. Решетняк*. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 400 с.
4. *Белоліпецький В.Г.* Финансы фирмы : курс лекций / *В.Г. Белоліпецький* ; под ред. И.П.Мерзлякова. – М. : ИНФРАМ, 1998. – 298 с.
5. Большой экономический словарь / уклад. А.Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 2003. – 895 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank24.ru/info/glossary/?srch=%C8%CD%D4%CE%D0%CC%C0%D6%C8%CE%CD%CD%CE%C5+%CE%C1%C5%D1%CF%C5%D7%C5%CD%C8%C5>.
6. *Брігхем Є.Ф.* Основи фінансового менеджменту / *Є.Ф. Брігхем*. – К. : Молодь, 1997.
7. Российская энциклопедия по охране труда / *В.К. Варов, И.А. Воробьева, А.Ф. Зубкова, Н.Ф. Измерова*. – М. : НЦ ЭНАС, 2006 [Электронный ресурс]. – Режим доступу : http://labor_protection.academic.ru/658/%D0%98%D0%BD%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B5_%D0%BE%D0%B1%D0%B5%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5.
8. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад, і голов. ред. В. Т. Буслєв. – К., Ірпін'я : ВТФ «Перун», 2005. – 1728 с.
9. *Вечканов Г.С.* Современная экономическая энциклопедия / *Г.С. Вечканов, Г.Р. Вечканова*. – СПб. : Лань, 2002. – 80 с.
10. *Гвишиани Д.М.* Организация и управление / *Д.М. Гвишиани* // Избр. труды по философии, социологии и системному анализу ; под ред. Ю.С. Попкова, В.Н. Садовского, А.А. Сеитова. – М. : Канон РООИ «Реабилитация», 2007. – 672 с.
11. *Глинська Г.Я.* Напрямок оцінювання ринкової вартості підприємства як об'єкта для поглинання / *Г.Я. Глинська* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Logistyka/2007_594/05.pdf.
12. *Ігнатенко Т.В.* Звітність за сегментами: інформаційна база для оцінки вартості підприємства / *Т.В. Ігнатенко* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Vsed_2012_1_31.pdf.
13. *Капарулїна М.С.* Максимізація вартості підприємства як критерій ефективності його функціонування / *М.С. Капарулїна* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.niss.gov.ua/book/StrPryor/4/12-Kaparulina.pdf>.
14. *Квасній Л.Г.* Антикризове управління економічним потенціалом / *Л.Г. Квасній, Т.Й. Щербан* // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/binf_2012_5_71.pdf.
15. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика : словарь ; уклад. С.М. Вишнякова. – М. : НМЦ СПО, 1999. – 538 с.

16. Коммерческая электроэнергетика: словарь-справочник ; уклад. В.В. Красник. – М. : Энас, 2006 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://iknigi.net/avtor-valentin-krasnik/76795-kommercheskaya-elektroenergetika-slovar-spravochnik-valentin-krasnik/read/page-6.html>.
17. *Корягин М.В.* Підходи до визначення поняття вартості підприємства та їх розвиток / *М.В. Корягин* // [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/vnulp/menegment/2012_722/23.pdf.
18. *Кураков Л.П.* Экономика и право: словарь-справочник / *Л.П. Кураков, В.Л. Кураков, А.Л. Кураков.* – М. : Вуз и школа, 2004 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://vocabulary.ru/dictionary/80/word/informacionoe-obespechenie>.
19. *Лаговська О.А.* Зарубіжні методики оцінки вартості підприємства: критичний аналіз / *О.А. Лаговська* [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/2012-126/article/12LOAVCA.pdf.
20. *Мар'юк Т.В.* Теоретичні аспекти визначення сутності поняття «ринкова вартість підприємства» / *Т.В. Мар'юк* // Экономика розвитку. – 2011. - № 4 (60). – С. 102–105 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ecoroz/2011_4/e114mari.pdf.
21. *Марчук В.М.* Нариси з теорії права / *В.М. Марчук, Л.В. Николаева.* – К. : Истина, 2004. – 304 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://jenessi.net/narisi_pravo/660-6.2-osnovn-kharakteristiki-ta.html.
22. *Мендрюл О.Г.* Управління вартістю підприємства : монографія / *О.Г. Мендрюл.* – К. : КНЕУ, 2002. – 272 с.
23. *Міокова Г.І.* Вартість підприємства та її оцінка / *Г.І. Міокова* // [Електронний ресурс] Режим доступа : [http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/25.pdf](http://www.kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/25.pdf).
24. *Мороз Ю.Ю.* Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства : монографія / *Ю.Ю. Мороз.* – Житомир : ПП «Рута», 2011. – 352 с.
25. *Островська Г.* Оцінювання вартості підприємства як основа ефективного управління / *Г.Островська* // Галицький економічний вісник. – 2011. - № 1 (30). – С. 107–115.
26. *Райзберг Б.А.* Современный экономический словарь / *Б.А. Райзберг, Л.Ш. Лозовский, Е.Б. Стародубцева.* – М. : ИНФРА-М, 1999. – 479 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ebk.net.ua/Book/Ses/i/0201.htm>.
27. *Солодкая М.С.* Субъект управления: проблема определения, границы активности и ответственности / *М.С. Солодкая* [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://credonew.ru/content/view/58/49>.
28. *Тарасевич В.М.* Ценовая политика предприятия / *В.М. Тарасевич.* – 2–3 изд. – СПб. : Питер, 2003. – 288 с.
29. *Тарасенко С.І.* Дослідження впливу управління капіталом на вартість підприємства / *С.І. Тарасенко* [Електронний ресурс]. – Режим доступа : http://library.kpi.kharkov.ua/Vestnik/2010_8/stati/Tarasenko.pdf.
30. Теорія та історія державного управління : навч. посібник / *Г.С. Одинцова, В.Б. Дзюндзюк, Н.М. Мельтюхова, В.В. Нікітін.* – К. : Вид. дім «Професіонал», 2008. – 288 с.
31. *Тихонов А.В.* Социология управления / *А.В. Тихонов.* – Изд. 2-е, доп. и перераб. – М. : Канон РООИ «Реабилитация», 2007. – 472 с.
32. *Якупова Н.М.* Стоимость предприятия в системе стратегического управления / *Н.М. Якупова* [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://vestnik.osu.ru/2003_6/21.pdf.
33. *Evans M.H.* Creating Value through Financial Management / *M.H. Evans* // Excellence in Financial Management. – Course 8. – 1999. – Desember. – 27 p.
34. *Penman H.* Accounting for Value / *Stephen H. Penman* / Columbia university Press, 2011. – 244 p.
35. *Penman H.* Financial reporting quality: is fair value a plus or a minus? / *Stephen H. Penman* [Electronic resource]. – Access mode : http://www.jpss-dir.com/forum/uploads/12611/financial_reporting_quality_fair_value.pdf.

АКСЬОНОВА Світлана Анатоліївна – аспірантка Житомирського національного агроекологічного університету.

Наукові інтереси:

– проблеми бухгалтерського обліку та контролю операцій з управління ринковою вартістю підприємства;

– інформаційне забезпечення управління ринковою вартістю підприємства.

Стаття надійшла до редакції 17.07.2014